



# LUNDS UNIVERSITET

*En B-uppsats  
av Georg Forsell Blomberg*

*En studie om hur covid 19- pandemin har påverkat svenskarnas statliga och institutionella förtroende*

*Statsvetenskapliga institutionen  
STVA23, B uppsats  
Handledare: Lars Vetle Handeland  
HT 2023*

## **Abstract:**

The coronavirus was first detected in late 2019 in Wuhan, China and spread rapidly around the world. In 2020, the World Health Organization declared the disease a pandemic. This study examines the impact between the COVID-19 pandemic and Swedish citizens' trust in the state and government agencies. As a consequence of the corona pandemic, drastic measures were taken in order to reduce the spread of infection and this study aims to investigate how the Swedish Public Health Agency's actions, that relies on personal responsibility, social distancing and recommendations instead of restrictions, has affected the Swedish public's trust in government bodies. The study has an international perspective, but the international perspective is mainly used to investigate whether Sweden's tendencies are something that can be generalized. This study will use a literature review consisting of 6 reports that will then be coded for a result. This is complemented by an analysis study that has been used to see if there are connections or find perspectives that can be generalized around the chosen essay topic.

**Nyckelord:** *Förtroende, tillit, statliga organ, myndigheter, covid-19, coronavirus, pandemi*

## **Innehållsförteckning:**

<b>Abstract</b>	<b>1</b>
<b>1. Inledning</b>	<b>3</b>
<b>2. Bakgrund</b>	<b>3</b>
2.1 Folkhälsomyndigheten och Sveriges strategi	4
<b>3. Syfte och frågeställning</b>	<b>5</b>
<b>4. Disposition</b>	<b>6</b>
<b>4. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning</b>	<b>6</b>
4.1. Hobbes samhällskontrakt.	6
4.2. Dahls 5 kriterier	7
4.3 Rally behind the flag	8
4.4 Vilka litar generellt mer på statliga myndigheter kopplat till covid-19 pandemin?	9
<b>5 Metod och material</b>	<b>10</b>
5.1 systematisk litteraturöversikt	10
5.2 innehållsanalys	10
5.3 Kodningen	10
5.4 Metodkritik	11
5.5. Urval	11
<b>6. Avgränsningar</b>	<b>11</b>
<b>7. Litteraturgenomgång</b>	<b>12</b>
7.1 Sammanfattande av de 7 undersökningarna som ligger till grund för Litteraturstudien	12
<b>8. Kodningen av litteraturanalysen</b>	<b>17</b>
<b>9. Analys och diskussion:</b>	<b>18</b>
10.1 Analys och resultatdiskussion:	18
10.2 Metoddiskussion:	20
10.3	21
<b>10. Slutsats och slutord</b>	<b>22</b>
<b>11. Begrepp</b>	<b>24</b>
<b>12 Bilagor</b>	<b>25</b>
<b>13. Källor</b>	<b>26</b>

## 1. Inledning

Under och efter covid-19 pandemin så har statliga myndigheter spelat en central roll för att trygga säkerheten i samhället. Under 2019-2022 (perioden för covid-19 pandemin) blev staten och statliga myndigheter tvungna att skydda befolkningen från en pandemi, samtidigt som statliga institutioner behövde se till att viktiga samhällsfunktioner fortsatt fungerade. Följande uppsats kommer att undersöka hur covid-19 pandemin har påverkat svenska folkets tillit till statliga myndigheter. Ett högt förtroende gentemot statliga institutioner bidrar till en högre legitimitet och stabilitet kopplat till den svenska statens styre. Enligt det svenska Regeringskansliet bidrar ett högt institutionellt förtroende till en starkare svensk demokrati (Regeringskansliet, 2023, s13). Det blir därmed viktigt för myndigheter att visa att de besitter en god förmåga att lösa krissituationer, då detta förbättrar allmänhetens förtroende gentemot styret. Ett högt förtroende från allmänheten gentemot statliga institutioner leder därutöver till en mer effektiv styrning och förvaltning då allmänheten blir mer benägna att följa regler, riktlinjer och lagar som införs av myndigheter. Detta kan i sin tur lägga grunden för framtida krissituationer och hur dessa hanteras av myndigheter och responsen av allmänheten. Denna uppsats kommer göra en litteraturstudie av sex tidigare vetenskapliga artiklar om ämnet, i syfte att undersöka ifall det svenska hanterandet av pandemin har haft en påverkan på förtroendet för statliga myndigheter/ institutioner. En hypotes sätts upp innan undersökningen. Hypotesen lyder: Det svenska förtroendet gentemot statliga myndigheter och det statliga styret har ökat med covid-19 pandemin.

## 2. Bakgrund

### Covid 19 pandemin:

I december 2019 kunde de första fallen av Covid-19 bekräftas i Wuhan i Kina. Sjukdomen spred sig snabbt och den 20 mars 2020 kunde Världshälsoorganisationen (WHO) konstatera att sjukdomen blivit en pandemi (WHO,2023). Sjukdomen leder till en luftvägsinfektion orsakad av Sars-cov-2 viruset och leder till symptom som kan liknas vid en influensa (Oran, Topol, 2021). Under 2020 och 2021 förvärrades smittspridningen av viruset och det kunde konstateras att över 5 miljoner personer avlidit av sjukdomen vid slutet av 2021 (WHO,2023). För att minska smittspridningen använde sig länder av restriktioner och rekommendationer som befolkningarna behövde anpassa sig till. Begreppet "lockdown"

kunde användas för att beskriva sättet som myndigheter och stater tog omfattande karantänsåtgärder i syfte att minska smittspridningen. Dessa åtgärder kunde vara nedstängning av organisationer och evenemang, utgångsförbud och andra begränsningar som hade som mål att limitera rörelsen av människor i det offentliga rummet. Målet med "lockdowns" var att se till att samhällsnödvändiga aktörer kunde fortgå som vanligt. Dessa former av statliga åtgärder påverkade befolkningens förtroende för myndigheter och den egna staten.

### **Folkhälsomyndigheten och Sveriges strategi:**

Folkhälsomyndigheten fick internationellt intresse då myndighetens arbete och Sveriges strategi för att hantera Covid-19 pandemin särskilde sig utifrån ett internationellt perspektiv. Folkhälsomyndigheten förespråkade ett tillvägagångssätt som undvek hårda "lockdowns" och istället fokuserade på en strategi som fokuserar på eget ansvar, social distansering och rekommendationer istället för restriktioner, vilket var unikt jämfört med andra länder. Myndigheten hade en aktiv kommunikation gentemot allmänheten genom diverse presskonferenser och informationskampanjer som användes för att beskriva de rekommendationer som behövdes för att minska smittspridningen. Folkhälsomyndighetens agerande under corona-pandemin har fått både beröm och kritik varpå det har argumenteras för att Folkhälsomyndighetens arbete under pandemin var en balansgång mellan att upprätta folkhälsan och undvika ekonomiska/ sociala konsekvenser samt restriktioner (folkhälsomyndigheten, 2023)

### **3. Syfte och frågeställning**

Syftet med denna uppsats är att ge en översikt och att fylla eventuella luckor i den tidigare forskningen med hjälp av en litteraturstudie av sex vetenskapliga artiklar. Dessa vetenskapliga artiklarna kommer sedan att kodas för att få fram ett empiriskt material. Målet är att se hur det har skett en förändring kring det svenska folkets förtroende gentemot de statliga myndigheterna under covid-19 pandemin.

Syftet med uppsatsen preciseras genom frågeställningen:

***“Hur har covid-19 pandemin påverkat det svenska folkets förtroende för staten och statliga myndigheter?”***

Därtill ställs en hypotes upp:

***“Hanteringen av covid-19 har resulterat i ett högre förtroende till myndigheter”***

#### **4. Disposition:**

Uppsatsen inleds med en introduktion av det valda ämnesområdet och en bakgrund. Detta med syfte att introducera läsaren till forskningsfrågan och se till att läsaren får en nödvändig kontext för sammanhanget. Detta följs av denna disposition. Därefter presenteras det teoretiska ramverket och tidigare forskning. Här kommer bland annat Thomas Hobbes samhällskontrakt och Robert Dahls tankar kring hur maktutövningar legitimeras av folket att redogöras. Även tidigare forskning kring allmänhetens tillit till statliga myndigheter. Vidare kommer den valda metoden, kvalitativ forskning, textanalys och kodningen att motiveras och förklaras. Detta följs av det urval som har valts i denna uppsats. Efter urvalsdelen kommer de sex vetenskapliga artiklarna att presenteras, dessa ligger till grund för resultatet och analysen. Resultatet visas i en kodningstabell. Analysen följs av en diskussion och en slutdel. Efter detta avsnitt kommer viktiga begrepp att förklaras. Detta med syfte att tydliggöra begrepp som används till en stor utsträckning i undersökningen. Därefter följer bilagor och referenser.

#### **4. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning**

##### **Översiktlig tidigare teoribildning gällande förtroendet bland medborgare gentemot statliga myndigheter**

I denna teoridel så kommer Hobbes och Dahls teorier att presenteras för att sedan beskriva hur dessa är relevanta till statens hantering av covid-19 pandemin. Dessa teorier lägger grunden till hur makt kan legitimeras. Hur utbytet av makt från allmänheten till statliga myndigheter kommer med problematik och är beroende av tillit från allmänheten. Därefter kommer tidigare forskning kring allmänhetens tillit till statliga myndigheter att presenteras.

##### **Hobbes samhällskontrakt kopplat till statliga myndigheter och pandemin:**

Thomas Hobbes var en filosof och statsvetare som levde under 1600-talets England (Nordin, 2017,s.79). Hobbes utformade ett socialt kontrakt för att beskriva det maktutbytet som sker i en demokrati. Hobbes menar att människor måste ge upp vissa friheter till en central

auktoritet eller stat i utbyte mot skydd och säkerhet (Nordin, 2017,s.79). Han menade att människan utan lagar och regler hade befunnit sig i ett tillstånd där det råder en form av krig där "alla krigar mot alla". För att undvika detta tillstånd av anarki, kaos och osäkerhet så ingår människan i ett socialt kontrakt med centrala auktoriteter (Nordin, 2017,s.79). Allmänhetens tillit till myndigheter som exempelvis Folkhälsomyndigheten kan ses som en del av det sociala kontraktet som Hobbes teoretiskt utformade. Det är möjligt att argumentera för att, när allmänheten har en hög tillit till statliga myndigheter så innebär detta att myndigheterna följer det sociala kontraktet genom att agera i linje med medborgarnas bästa intresse, skydda samhället från hot och upprätthålla ordningen i landet. Om allmänhetens tillit till myndigheter å andra sidan är låg, kan det indikera att medborgarna anser att myndigheterna inte följer samhällskontraktet enligt det sociala kontraktet. Kopplat till covid-19 pandemin kan exempelvis allmänheten anse att statliga myndigheter eller centrala auktoriteten gör för mycket eller för lite för att skydda befolkningen mot en pandemi, vilket leder till större eller mindre anförtroende i samhällskontraktet (utbytet av makt som skapar demokrati).

### **Robert Dahls kriterier kopplat till Covid-19:**

Robert Dahl var en amerikansk politisk forskare som är mest känd inom statsvetenskapen för sina 5 kriterier kring vad en demokrati ska innebära och hur en stat kan legitimera sina handlingar. I boken "On democracy" skriven av Robert Dahl publicerad 1998 så sätter Dahl upp dessa 5 kriterier. Först menar Dahl att en demokrati ska bidra till effektivt deltagande (Dahl, 1998, s 36). Medborgarna som tillhör en stat ska ha möjligheten att delta i aktiva beslutsprocesser (Dahl, 1998, s 36). Andra kriteriet nämner han "Equality in voting", med detta syftar Dahl på att alla röster ska vara lika mycket värda vid en valprocess och oberoende av faktorer som bakgrund eller socioekonomisk ställning och andra faktorer (Dahl, 1998, s 36). Dahl menar därutöver att en demokrati ska bidra till att ge en befolkning upplyst förståelse. En demokrati ska ge möjligheten till allmänheten att få djupare kunskap kring politiska frågor så att allmänheten kan sätta sig in i det politiska klimatet (Dahl, 1998, s 37). Dahls fjärde kriterium nämner han "exercising final control over the agenda", detta innebär att allmänheten ska ha makten att välja vilka politiska frågor som kommer upp på tal (Dahl, 1998, s 36). Sista kriteriet som Dahl tar upp kallar han för "inclusion". Med inklusion menar Dahl simpelt att alla som är av åldern att rösta och medborgare tillhörande staten också ska bli inkluderade till att rösta (Dahl, 1998, s 37). Kopplat till staters och statliga myndigheters aktionstagande till covid-19 pandemin kan några punkter sammanknytas: Dahl betonar med

dessa kriterier vikten av medborgerligt deltagande i politiska processer för att upprätthålla en välmående demokrati. Det är möjligt att argumentera för att under en pandemi kan tilliten till myndigheter eller statliga organ försvagas då allmänheten inte får möjligheten att påverka vad som kommer på den politiska agendan till samma uträkning. Dahl menar därtill att det är viktigt för det statliga styret att lyssna och ha folkets åsikter och tankar i åtanke vid beslut. Ett högt allmänt tillit till myndigheter leder till att myndigheternas effektivitet och förmåga att agera snabbt i krissituationer förbättras medan ett lågt förtroende kan leda till att myndigheternas förmåga att agera effektivt försämras. Ifall en statlig myndighet agerar legitimt och rättvist leder detta till ett högre förtroende från allmänheten (Dahl, 1998, s 40).

## **4.1 Tidigare forskning:**

### **Rally behind the flag:**

John Mueller undersökte under 1970-talet kriget mellan Vietnam och USA och utformade uttrycket: "Rally behind the flag effect" (syndrom) (Yuval Feinstein, 2022). Uttrycket används inom politisk teori för att beskriva när en befolkning enas och stödjer sin ledare eller regering under en nationell krissituation. Genom historien har detta främst visats under naturkatastrofer, krig, terroristattacker eller andra händelser som allmänt upplevs som hotande, inte bara för en nations befolkning utan också för en nations sätt att styra ett land (Feinstein, 2022). Fenomenet kännetecknas genom ett stöd från allmänheten som kan visas genom både politiska eller emotionella reaktioner och manifesteras ofta genom att medborgare samlar sig bakom sin ledare eller regering oavsett politisk tillhörighet eller tidigare åsikter. Exempel på sådana reaktioner kan vara att medborgarna visar en större beredskap att ge ledare större handlingsutrymme och förtroende för att lösa den nationella krisen (Feinstein, 2022). Detta kan i sin tur skapa ett klimat av gemenskap bland människor och leda till ett ökat förtroende eller stöd gentemot den styrande makten. Mueller menar att denna sammanslutning av medborgarna oftast är ett kort fenomen men också kan leda till permanent förändring i förtroende gentemot statliga auktoriteter (Feinstein, 2022). Det är möjligt att koppla John Muellers tankar kring att folket kan ha tendenser till att sluta upp sig under en nationell kris till covid-19 pandemin och hur den svenska befolkningen gav över sin tillit till Folkhälsomyndigheten.



## **Vilka litar generellt mer på statliga myndigheter kopplat till covid-19 pandemin?**

I Giray Gozors vetenskapliga artikel "Global Evidence on the Determinants of the public trust in governments during the covid-19" har skribenten använt sig av en elektronisk enkät och fått 108 918 medverkande från 178 länder (Giray Gozor, 2020). Genom enkäten kunde TGC (Truthfulness of government communication) och TIG (trust in government) att mätas på en global skala (Gozor, 2020). Därutöver så kunde forskningen också hitta samband mellan ålder, utbildning och allmän hälsa i och med att frågorna i enkäten var utformade på ett sådant sätt. I undersökningen kommer skribenten fram till att det finns ett samband med ett högre förtroende för statliga myndigheter och ekonomisk stabilitet samt att vara i en äldre ålder (Gozor, 2020). Därutöver kommer skribenten fram till att välutbildade individer litar på statliga myndigheter till större utsträckning än vad utbildade individer gör. Sist kunde forskningen också generalisera att individer med andra bakomliggande sjukdomar hade en negativ korrelation till att lita på statliga institutioner (Gozor, 2020). Skribenten förtydligar att denna studie är generaliseringsbar för covid-19 perioden men att allmänhetens förtroende för statliga myndigheter kan variera stort beroende på vilket land du befinner dig i, i och med staterna valde att hantera covid 19 pandemin på olika sätt (Gozor, 2020).

I den vetenskapliga artikeln "Effect of the covid19 pandemic and nationwide Lockdown on Trust, Attitudes Toward government, and well being" sammansatt av forskare vid 3 universitet i Nya Zeeland så har forskarna undersökt hur tilliten gentemot den Nya Zeeländska staten har utvecklats under covid-19 pandemin (Sibley CG, Greaves LM, Satherley N, Wilson MS, Overall NC, Lee CHJ, Milojev P, Bulbulia J, Osborne D, Milfont TL, Houkamau CA, Duck IM, Vickers-Jones R, Barlow FK, 2020). Skribenterna använder sig av statistik från ett enkätutskick där de tillfrågade fick besvara, hur nöjda de var med statens styrande. Enkäten besvarades under två tillfällen, en enkät besvarades innan Nya Zeeland hade en lockdown och den andra enkäten besvarades efter en lockdown till följd av coronapandemin. Svaren redovisades sedan i en tabell (Sibley, 2020). Utifrån denna tabell kunde skribenterna konstatera att "satisfaction with government performance" hade en positiv tendens efter en lockdown. Även tilliten till den bedrivna politiken var något som fick en positiv utveckling i denna studie. Skribenterna menar i sin slutsats att det är möjligt att generalisera att ifall en stat bedriver ett starkt och tydligt tillvägagångssätt på pandemin så kommer folket vara mer benägna att lita på sina statliga myndigheter (Sibley, 2020).

## **5. Metod och material:**

### **5.1 Systematisk litteraturoversikt:**

En stor del av en innehållsanalys är att granska det material som finns tillgängligt. I och med att det väger tungt i en litteraturanalys så har en systematisk litteraturoversikt användas för att identifiera, utvärdera och sammanställa den tillgängliga tidigare forskningen inom ämnet.

Detta inkluderar en bedömning av relevans, en ordentlig sökning med hjälp av Google Scholar och en bedömning kring hur trovärdiga och relevanta de tidigare studierna är. Utifrån litteraturoversikten valdes 6 källor som passar till den angivna frågeställningen.

### **5.2 Innehållsanalys:**

Metoden som kommer att användas i denna undersökning är en litteraturstudie. En innehållsanalys är en metod inom forskning och analys som används för att undersöka och utvärdera innehållet i en text. Syftet med att använda sig av en innehållsanalys i denna uppsats är att identifiera ett mönster eller trender i hur förtroendet för myndigheter har förändrats under covid-19 pandemin. Metoden kommer att användas för att systematiskt undersöka innehållet och de resultat som tidigare undersökningar har kommit fram till. Dessa källor kommer sedan att ställas emot varandra för att kvalitativt fylla i luckor inom det valda forskningsområdet. Fördelen med att använda sig av innehållsanalys är att metoden är flexibel, allt som behövs för att göra en innehållsanalys är lämpliga källor. I och med att denna innehållsanalys är baserad på 6 källor så är den också lätt replikerbar vilket höjer undersökningens tillförlitlighet.

### **5.3 Kodningen av litteraturstudierna:**

Utifrån de 6 källorna som används i litteraturstudierna så kommer det att ske en kodning. De tidigare undersökningarna har alla kommit fram till en slutsats kring hur den svenska allmänheten har påverkats av folkhälsomyndigheterna. Alla texter kommer därför efter litteraturanalysen att kodas. Det finns tre möjliga utfall av denna kodning. Första alternativet är att den vetenskapliga artikeln har funnit att det har skett en positiv förändring när det kommer till allmänhetens förtroende gentemot statliga myndigheter. Det andra alternativet är att det råder ett negativt förändring för allmänhetens förtroende gentemot statliga

myndigheter under och efter coronaperioden. Sista alternativet är att allmänhetens förtroende gentemot statliga myndigheter är oförändrat och har inte påverkats av covid-19 pandemin.

#### **5.4 metodkritik:**

Generellt kan det väckas kritik att innehållsanalys kan bli reduktiv och ha en tendens att fokusera på ord eller fraser och bortse från tvetydiga betydelser eller sammanhang. Detta har skribenten av denna undersökning också tagit i åtanke och har valt att lägga ett större fokus på den slutsatsen som undersökningarna kommer fram till. Ytterligare en risk med att genomföra en innehållsanalys är att den subjektiva tolkningen av källorna kan variera från individ till individ. Detta är något som kan påverka reliabiliteten och giltigheten av det framkomna resultatet. Kodningen av litteraturanalysen blir också något som kan kritiseras i val av metod. Detta då det i vissa sammanhang blir en tolkningsfråga kring hur rapporterna ställer sig till allmänhetens förtroende till statliga myndigheter.

#### **5.5. Urval**

Valet av de vetenskapliga artiklarna har gjorts med Google Scholar. Väl i google scholar har skribenten använt sig av sökorden: "Sweden, covid-19, pandemic, corona, trust for authorities, government actions, institutional trust, Public trust." Det gjordes även en sökning på svenska med sökorden "Sverige, tillit till/för myndigheter, institutioner, covid-19, corona, pandemi. Utifrån denna sökning hittades flera vetenskapliga artiklar som var passande till det valda temat. Efter att ha skummat igenom majoriteten av undersökningarna valdes 6 stycken vetenskapliga artiklar ut efter relevans och trovärdighet och kommer att användas i denna litteraturstudie för att sedan koda. Därtill var det viktigt vid urvalet av källor att källorna inte baserade sin slutsats på samma enkätundersökning eller samma statistik. Undersökningar som använde sig av samma statistiska material för att begrunda sin slutsats sållades ut, detta för att undvika ett överlappande resultat av de valda vetenskapliga texterna.

#### **6. Avgränsning:**

Denna undersökningen kommer att avgränsas till tidsperioden 2019-2023, det vill säga perioden under covid-19 pandemin och tidsspannet som följde pandemiperioden. Endast vetenskapliga artiklar som är utformade under detta tidsspann kommer att användas i denna undersökning. Därtill kommer denna undersökning att avgränsas till att undersöka hur den

svenska befolkningens förtroende gentemot statliga myndigheter har utvecklats och inte tilliten till andra länder. Ett internationellt perspektiv kommer att användas i denna undersökning, dock används det internationella perspektivet i syfte att undersöka ifall Sveriges utveckling kring tillit till myndigheter är något som kan generaliseras eller inte. Undersökningen kommer inte att fokusera på specifika händelser under 2019-2023 utan kommer endast fokusera på hur förtroendet för myndigheter har förändrats beroende av myndigheters krishärande av pandemin.

## 7. Litteraturgenomgång

Det finns ett flertal studier som har undersökt ifall corona pandemin har påverkat allmänhetens förtroende gentemot institutioner. Denna forskning kommer att användas för att få en mer nyanserad bild av situationen. Det är både ett internationellt perspektiv och ett svenskt perspektiv som kommer att presenteras i denna del. Dock innehåller samtliga tidigare forskningar ett resultat som kan kopplas till Sveriges utveckling av allmänhetens tillit. Det analyserade materialet kodades sedan in i 3 olika utfall. I denna del presenteras undersökningsmaterialet.

### **Sammanfattande av de 7 undersökningarna som ligger till grund för Litteraturstudien:**

1) Marc Oliver Rieger och Mei Wang som är forskare vid Trier University gjorde en undersökning kring ifall förtroendet gentemot statliga organ förändrades under covid-19 pandemin. I den vetenskapliga artikeln publicerad i augusti 2021 med rubriken "Trust in government actions during the covid-19 crisis" tar skribenterna upp ett internationellt perspektiv kring hur tilliten till statliga organ förändrats med pandemin. I artikeln så menar skribenterna att "the citizen can always be unhappy if they think that government has interfered too much or too little, This applies to Covid 19 as well"( Rieger, Wang, 2021). I undersökningen kommer skribenterna fram till att utvecklingen när det kommer till allmänhetens tillit till statliga myndigheter och den egna staten varierar stort beroende på vilket land som undersöks (Rieger, Wang, 2021). Skribenterna kunde dock dra slutsatsen att länder som tog stora åtgärder gentemot smittspridningen under covid-19 perioden fick ett större förtroende gentemot statliga myndigheter av folket, ifall dödsiffrorna för sjukdomen också sjönk ( Rieger, Wang, 2021). Baserat på en survey som skickades ut under våren 2020 visar skribenterna, genom dataanalysen, att svenska befolkningens tillit till staten och statliga myndigheter minskat med utbrottet av covid 19. Detta visas i figur 1. (Rieger, Wang, 2021).

Skriftställarna genomförde ytterligare en data-analys utifrån enkäter som undersökte den generella tilliten från allmänheten till den egna staten och kom fram till ett resultat som sammanfattas i figur 2. (Rieger, Wang, 2021). I figuren kan det konstateras att befolkningen i länder som Thailand, Venezuela, Ryssland och Mexiko generellt hade ett litet tillit till statliga organ och myndigheter (Rieger, Wang, 2021). Samtidigt så kunde det konstateras att befolkningen i länder som Kina, Vietnam, Sverige, Danmark och Nya Zeeland generellt hade ett stort förtroende för statliga organ och myndigheter (Rieger, Wang, 2021).

Anmärkningsvärt för denna studie är att datan visar att Sverige generellt hade ett stort förtroende för statliga myndigheter och staten men att tilliten till statliga organ minskade lite med utbrottet av covid 19 och hanterandet av pandemin (Rieger, Wang, 2021).

2) Den andra vetenskapliga artikeln som kommer att användas i denna undersökning är "DU. policy, politics and public health" utformad av Karlsson, Nilsen, Seing, Vrangbaek, Kirk och Kallelose. Undersökningen redovisades till the european public health conference 2023. Skribenterna som är forskare vid Linköpings och Köpenhamns universitet använde sig av en enkät som besvarades av ca 2600 svenskar och danskar i syfte att undersöka till vilken nivå som det fanns tillit för hanterandet av covid 19 pandemin. Skribenterna förklarar att Danmark och Sverige trots att de är grannländer hade helt olika tillvägagångssätt att tackla pandemiperioden (E Karlsson, P Nilsen, I Seing, K Vrangbæk, J Wassar Kirk, T Kallelose, 2023). I Danmark introducerades snabbt obligatoriska åtgärder medan Sveriges tillvägagångssätt baseras på frivilliga rekommendationer som betonades av ett personligt ansvar. Skribenterna kommer fram till att förtroendet gentemot statliga myndigheter var betydligt större i Danmark. Utifrån enkäten fastställer skribenterna att 61% av danskarna uttryckte att deras tillit för danska myndigheters hantering av covid19 pandemin var högt eller mycket högt, medan bara 42% av svenskarna uttryckte detsamma för de svenska statliga myndigheterna (Karlsson, 2023). 34% av den svenska befolkningen uttryckte att de hade ett lågt eller mycket lågt förtroende. Skribenterna kommer fram till sin slutsats att Danmarks aktiva krishantering av covid-19. pandemi resulterade i en större tillit för myndighetens framtida krishantering medan Sveriges mer passiva tillvägagångssätt inte hade samma effekt på tilltron till framtida krishantering (Karlsson, 2023).

3) I Julie Hassings Nielsen och Johannes Lindvalls som forskar vid Lunds universitet utformade en undersökning med rubriken "Trust in government in Sweden and Denmark during the covid-19 epidemic". I denna undersökning så har skribenterna gjort en komparativ

analys mellan Sveriges och Danmarks hantering av pandemin och hur detta har påverkat allmänhetens förtroende gentemot hälsomyndigheterna och staten ( Julie Hassings Nielsen, Johannes Lindvall, 2021). Skribenterna behandlar också hur missnöjdheten också såg annorlunda ut beroende av politiska åsiktsskillnader inom befolkningarna. I undersökningen förklaras det hur Sverige använde sig av ett liberalt tillvägagångssätt medan Danmark var mer handelskraftiga och tog bredare och större åtgärder mot pandemin (Nielsen, 2021). I Sverige satte Folkhälsomyndigheten upp de rekommendationer eller eventuella restriktioner som behövde införas och i Danmark agerade Sundhetsstyrelsen med liknande makt (Nielsen, 2021). Undersökningen grundades i tre stycken enkätutskick, där frågor kring förtroendet till de statliga myndigheterna och staten ställdes. Dessa enkäter blev utskickade från mars till juni månad, 2021 (Nielsen, 2021).

Vid första enkätutskicket kunde det observeras att Danmarks befolkning generellt hade ett större förtroende för både staten och deras folkhälsomyndighet (Nielsen, Lindvall, 2021). Sverige hade ett stort tillit till Folkhälsomyndigheten och ett relativt stort tillit till staten (Nielsen, 2021). Vid andra utskicket av enkäten april till juni drabbades båda länderna av en drastisk ökning i utveckling när det kom till smittspridningen av covid. Detta kunde Nielsen och Lindvalls observera i sin rapport, då det svenska förtroendet minskade till både Folkhälsomyndigheten och staten vid det andra utskicket av en enkäter (Nielsen, Lindvall, 2021). I Danmark såg utvecklingen något annorlunda ut. Danmark skyddade sin befolkning genom fler aktiva restriktioner vilket också resulterade i att smittspridningen i Danmark var betydligt lägre än Sveriges. Skribenterna i artikeln konstaterar att utifrån det andra utskicket av enkäter kunde en liten negativ skillnad i förtroende för stat och myndighet att observeras mellan enkät 1 och 2 för den danska befolkningen (Nielsen,2021). Vid enkätutskick tre kunde det konstateras att tilliten för både Danmarks och Sveriges hälsomyndigheter och stat hade minskat lite för båda befolkningarna. Skribenterna kommer fram till att danskarnas förtroende för hälsomyndigheter och staten var generellt högre och sjönk i stabilare takt än vad svenskarnas förtroende gjorde. Baserat på enkäterna kommer skribenterna därutöver fram till att Sverige hade en större politisk polarisering än vad Danmark hade. Därtill konstaterar skribenterna att tilliten mellan länderna gick ner ungefär lika mycket under spannet av denna studie trots att Sverige använde sig av en mer radikal approach till att hantera corona-pandemin (Nielsen, 2021).

4) I undersökningen “How the coronavirus crisis affects citizen trust in institutions and in unknown others: Evidence from the Swedish experiment”, utformad av Peter Esaiasson, Jacob Sohlberg, Marina Ghersetti och Bengt Johansson i 2020 undersökte skribenterna hur det svenska tillvägagångssättet under covid-19 pandemin har påverkat det institutionella förtroendet (Esaiasson, Sohlberg, Ghersetti, Johansson, 2020). I undersökningen genomförde skriftställarna intervjuer där svenska medborgare fick frågan “hur mycket tillit som individen hade gentemot svenska auktoriteter” (Esaiasson, 2020). Individernas svar på injuverna blev sedan kodade från 0-1 där högre nummer innebar ett högre tillit till statliga institutioner, I undersökningen baserat på intervjuerna, så kommer författarna fram till att corona-pandemin hade en positiv effekt på den svenska befolkningens tillit till statliga myndigheter (Esaiasson,2020). Skribenterna menar att resultatet av undersökningen visar att Sveriges tillvägagångssätt under pandemin, som förlitar sig på frivillig efterlevnad av regler snarare än de obligatoriska nedstängningarna, resulterade i att allmänheten slöt sig upp bakom en strategi (Esaiasson,2020).

5) I undersökningen genomförd av Rikard Bengtsson och Douglas Brommesson med rubriken "Allmänhetens förtroende för pandemihantering och framtida civil beredskap” utformad 2022, så har skribenterna gjort en undersökning med syfte att undersöka hur coronapandemin har påverkat svenska allmänhetens tillit till samhällssektorer men också allmänhetens tillit till allmänheten. Skribenterna använder sig av nationella SOM undersökningen från 2020 och 2021 där frågan “Hur stort förtroende har du för följande aktörers hantering av coronapandemin?” , ställdes till den svenska befolkningen. Frågan kunde besvaras med alternativen “mycket lågt förtroende, lågt förtroende, varken lågt eller högt förtroende, högt förtroende eller mycket högt förtroende" ( Bengtsson, 2022). Resultaten redovisades sedan i figur 3 och 4 (Bengtsson,2022). I undersökningen kommer skribenterna fram till att allmänhetens tillit till samhällsaktörer har varit hög under covid-19 perioden. Dock så kan det konstateras att utifrån ett urval på ungefär 1000-1400 personer (N) så minskade förtroendet för staten för den svenska befolkningen mellan våren 2020 och hösten 2021. Skribenterna konstaterade att förtroendet för Folkhälsomyndigheten och framtida civila beredskap ökade med pandemin (Bengtsson,2022).

6) Sista vetenskapliga artikeln som kommer att undersökas i denna litteraturstudie är undersökningen “the covid pandemic in Norway and Sweden- threats, trust and impact on daily life: a comparative study” skriven 2020 (Helsingen, Refsum, Kyte Gjøstein, loberg,

Bretthauer, Kallager, Emilsson, 2020). I undersökningen har skribenterna gjort en komparativ studie mellan Norge och Sveriges hantering under covid19 pandemin och hur detta har haft effekter på allmänhetens förtroende för staten och statliga myndigheter. Undersökningen förtydligar att trots att Norge och Sverige liknar varandra när det kommer till politiskt klimat, kultur, och språk så använde sig länderna av två helt olika tillvägagångssätt för att hantera pandemin (Helsingen, 2020). Sverige använde sig av en liberalare modell med få tydliga restriktioner och anförtroende allmänheten. Studien baserar sig på en internetenkät som skickades ut till svenska och norska medborgare över 15 år gamla. Enkäten skickades ut via Facebook. I denna enkät frågades framförallt om allmänhetens syn på hanterandet av covid-19 pandemin. 3508 individer deltog i undersökningen, 3000 i Norge och 508 personer i Sverige. Resultatet från undersökningen visar att den svenska befolkningen hade mer tillit till staten och statliga myndigheter än vad den norska allmänheten hade gentemot norska statliga myndigheter. I Norge kunde slutsatsen att förändringarna av livsstil som pandemin förde med sig hade haft en betydelse för tilliten till statliga myndigheter. Dock så kunde skribenterna sammanfattningsvis konstateras att båda länderna hade ett stort förtroende för hälso- och sjukvårdssystemet. Studien kunde därutöver också fastställa att trots de olika tillvägagångssätten att hantera pandemin, så har både Sverige och Norge haft en positiv utveckling när det kom till tilliten för statliga myndigheter under covid-19 perioden, detta baserat på den digitala enkäten (Helsingen, 2020).

## **8. Kodningen av litteraturanalysen:**

De 6 vetenskapliga artiklarna kodas med 3 olika utfall.

-Allmänhetens förtroende/tillit till statliga myndigheter har haft en **positiv utveckling** (har ökat) med covid-19 pandemin

-Allmänhetens förtroende/tillit för statliga myndigheter **förändrades inte eller mycket lite** med covid-19 pandemin

-Allmänhetens förtroende/tillit för statliga myndigheter har haft en **negativ utveckling(har minskat)** med covid-19 pandemin



Vetenskaplig artikel	Motivering till kodning	Kodning
artiklarna kodas i samma ordning som litteraturanalysen		
"Trust in government actions during the covid-19 crisis"	<p>Skribenterna visar att Sverige har ett generellt stort tillit till statliga organ och krishantering.</p> <p>Därutöver konstaterar skribenterna att sveriges pandemihanteringen har lett till ett minskat förtroende till statliga myndigheter.</p>	Allmänhetens förtroende/tillit till statliga myndigheter har haft en <b>negativ utveckling</b> med covid-19 pandemin
"DU. policy, politics and public health"	<p>skribenterna kommer fram till att svenska myndigheters mer passiva hantering av covid-19 pandemin inte har lett till en ökning av förtroende för framtida krishantering. Danska myndigheters hantering av covid 19 pandemin har lett till ett ökat förtroende för framtida krissituiner. Att Sverige endast har en 42% som hade ett stort tillit till statliga myndigheter betyder att 58% hade ett lågt eller, varken lågt- eller högt tillit till statliga myndigheter</p>	Allmänhetens förtroende/tillit för statliga myndigheter <b>förändrades inte eller mycket lite</b> med covid-19 pandemin
" Trust in government in Sweden and Denmark during the covid-19 epidemic"	<p>Tilltron till myndigheterna låg relativt stabil på ett högt förtroende. Danmarks befolkning hade högre tillit till statliga organ än vad svenska befolkningen hade</p> <p>Tilliten för både Danmark och Sverige sjönk med att dödsiffrorna ökade men låg sedan stabilt. Utvecklingen under våren 2021 visade att tilliten till statliga myndigheter/institutioner sjönk något för svenskar</p>	-Allmänhetens förtroende/tillit för statliga myndigheter har haft en <b>negativ utveckling</b> med covid-19 pandemin

“How the coronavirus crisis affects citizen trust in institutions and in unknown others: Evidence from the swedish experiment”	coronapandemin hade en positiv effekt på allmänhetens förtroende till statliga myndigheter att lösa framtida krissituationer	- Allmänhetens förtroende/tillit till statliga myndigheter har haft en <b>positiv utveckling</b> med covid-19 pandemin
“allmänhetens förtroende för pandemihantering och framtida civil beredskap”	Förtroende för staten minskade men förtroendet gentemot statliga myndigheters framtida beredskap ökade	Allmänhetens förtroende/tillit till statliga myndigheter har haft en <b>positiv utveckling</b> med covid-19 pandemin
“the covid pandemic in Norway and Sweden- threats, trust and impact on daily life: a comparative study	Skribenterna konstaterar att förtroendet för statliga myndigheter har varit högt under covid19 pandemin	Allmänhetens förtroende/tillit till statliga myndigheter har haft en <b>positiv utveckling</b> med covid-19 pandemin

Utifrån kodningen går det att konstatera att 3 av 6 undersökningar menar att covid-19 har fört med sig ett större förtroende gentemot statliga myndigheters förmåga att lösa framtida krissituationer. 2 av de vetenskapliga artiklarna menar att Sverige har haft en negativ utveckling när det kommer till allmänhetens tillit till statliga myndigheter att lösa krissituationer och 1 undersökning menar att sveriges hanterande av covid-19 pandemin inte har lett till ökning som i Danmark men kan inte påvisa en negativ tendens heller.

## 9. Analys och diskussion:

### 9.1 Analys och resultatdiskussion:

Vid första anblick kan det konstateras att den förutsatta hypotesen: ***Hanteringen av covid-19 har resulterat i ett högre förtroende till myndigheter***, inte är ett påstående som kan generaliseras för den svenska allmänhetens utvecklingen, när det kommer till förtroendet och tilliten till statliga myndigheter. De 2 undersökningar som gjorde en komparativ analys av danskarnas och svenskarnas förtroende för statliga myndigheter kom fram till att Danmarks mer handelskraftiga tillvägagångssätt hade resulterat i ett högt förtroende från allmänheten till statliga myndigheter inför framtida krishantering. Detta kan kopplas till Rieger och Wangs tankar, där skribenterna kommer fram till att länder som lyckats minska dödssiffrorna med hjälp av handelskraftiga åtgärder hade tendenser att få ett större förtroende från allmänheten. “Ifall en befolkning upplever att staten har gjort för mycket eller för lite kan detta påverka

befolkningens tillit till statliga institutioner och krishantering” (Rieger, Wang, 2020). Utifrån detta antagande kan det argumenteras att Danmark har lyckats med balansgången mellan “för strikta” och “för lösa “restriktioner. Även i Rieger och Wangs undersökning kunde det observeras från dataanalysen att Danmarks förtroende för statliga myndigheter hade ökat med covid-19 pandemi. De två komparativa undersökningarna som undersöker Danmark och Sverige belyser och bekräftar Rieger och Wangs undersökning att det uppstår tydliga variationer i befolkningens förtroende baserat på olika tillvägagångssätt för hanteringen av pandemin i Sverige och Danmark. I undersökningarna genomförda av Esaiasson, Bengtsson och Bromesson och Helsingén så kommer skribenterna fram till att svenska allmänhetens tillit till myndigheter inför framtida krisituationer är hög, dock visar de resterande undersökningarna som användes i litteraturstudien, en minskning av förtroende för statliga myndigheter i Sverige under covid-19 perioden och betonar folkhälsomyndighetens frivilliga rekommendationer snarare än tvångsåtgärder och att detta inte har lett till en ökad tillit till svenska statliga myndigheter.

“Rally behind the flag-effekten” som förklarades i den tidigare forskning av denna uppsats stärker grunden för resultaten som nås av Esaiasson, Bengtsson och Helsingén, då dessa rapporter påvisar en svensk befolkning som får ett högre förtroende för statliga myndigheter i en tid av nationell kris. Dock kan det argumenteras för att Bengtssons vetenskapliga artikel inte helt påvisar “rally behind the flag-effekten” då skribenterna liksom Nielsens undersökning kommer fram till att tilliten till myndigheter under covid-pandemin vid tillfällena sjönk. Däremot kommer Bengtsson också fram till att tron på den framtida civil beredskapen ökade hos allmänheten som följd av pandemiperioden (Bengtsson, Bromesson, 2022). Även Norges positiva utveckling som redovisades i Helsingéns undersökning kan förklaras av “Rally behind the flag-effekten”. Denna effekt kan inte påvisas i Karlsson eller Nielsens undersökningar, detta då Nielsen undersökning visar att tilliten till statliga myndigheter sjönk under våren 2021 i både Danmark och Sverige. Karlssons undersökning visar mer att Sveriges pandemihantering inte ledde till ett högre förtroende från allmänheten. Dock i och med att Karlsson undersökning är utformad 2023 så kan det tolkas som att effekten av “Rally behind the flag” som kännetecknas för att varar kort, kan ha löpt ut.

Samtliga artiklar går att koppla till den vetenskapliga artikeln “Effect of the covid19 pandemic and nationwide Lockdown on Trust, Attitudes Toward government, and well

being”, som introducerades under den tidigare forskningen. Detta då samtliga texter som användes i litteraturanalysen kommer fram till att det är möjligt att generalisera, att ifall en stat bedriver ett starkt och tydligt tillvägagångssätt på pandeminhantering så kommer folket vara mer benägna att lita på sina statliga myndigheter. Det är möjligt att argumentera för att både Sverige och Danmark bedrev ett tydligt tillvägagångssätt gentemot hanteringen av pandemin, även fast tillvägagångssätten mellan länderna skilde sig åt.

### **Förändring i förtroende över tid:**

Det finns ett gemensamt tema med de 3 texterna som kommer fram till att tilliten för myndigheter ökade som en konsekvens av pandemin. Både Bengtsson och Bromessons, Esaiasson och Helsingen kommer fram till att det svenska folket hade ett stort förtroende för Sveriges tillvägagångssätt under pandemin och att det svenska folket har tillit för folkhälsomyndighetens tillvägagångssätt att hantera en pandemiperiod i framtiden. De 3 undersökningarnas slutsats kan sättas i kontrast med Karlssons undersökning “DU. policy, politics and public health” som kommer fram till att svenskarnas tillit till myndigheter inte är särskilt hög. Resultatet av Karlssons undersökning skulle kunna bero på att undersökningen är genomförd vid ett senare tillfälle än de resterande texterna. 5 av 6 texter som användes i litteraturanalysen blev utformade under corona-pandemin, det vill säga mellan tidsperioden 2019-2022 och kommer fram till varierande svar när det kommer till allmänhetens framtida och dåvarande tillit till myndigheter under covid-19 pandemin.

Det är möjligt att argumentera för att Karlssons undersökning är mer tidsnära och väger tyngre än de andra rapporterna då Karlsson kommer fram till ett nyare resultat. Samtidigt går det att argumentera för att Karlsson undersökning inte är lika verklighetspeglande då den är genomförd efter covid -19 perioden och inte under covid-19 perioden. Svenska allmänhetens tillit till statliga myndigheter kan under denna tid, efter 2022, ha påverkats av andra faktorer. För att få svar på detta så måste en annan undersökning med ett tidsspann från 2022-2023 användas för att få en tydligare bild, ifall allmänhetens förtroende till myndigheter inte bara förändrades under covid 19 utan också efter.

## **9.2 Metoddiskussion:**

Valet av den genomförda metoden som denna undersökning har gjort är något som efter kan ifrågasättas. Litteraturstudier är tidskrävande och det tar lång tid att finna källor som passar till den undersökning som man ämnar att göra. Därutöver upplevde skribenten för denna undersökningen att det förekom svårigheter med att koda vissa källor, då källorna ofta var tvetydiga när det kom till resultat. De tidigare undersökningarnas kodning blev en tolkningsfråga. Därutöver kan de ifrågasättas, kopplat till kodning och litteraturstudier, ifall dessa metoder är en bra grund för en stark undersökning. Att göra en litteraturstudie utan att ha möjligheten att samarbeta med en annan student är också något som kan ha försvagat denna undersökning. Det kan konstateras att ifall denna undersökningen hade gjorts på ett annat sätt, så hade det använts dataanalys eller en metod som är oberoende av subjektiv tolkning, då detta påverkar undersökningens reliabilitet och legitimitet.

### **9.3 Diskussion kopplat till källor:**

Kopplat till källorna i denna uppsats, så var det både problematiskt och gav ett intressant perspektiv att 5 av 6 artiklar var skrivna under covid-19 pandemin. Det kunde både argumenteras för att källan som var skriven efter pandemiperioden skulle väga tyngre eller lättare i en diskussion baserat på innehållsanalysen. Ifall denna undersökningen skulle replikeras så skulle en förändring av tidsspann göras till endast antingen perioden 2020-2022 eller perioden 2023 och framåt då den valda tidsspannet ledde till otydliga resultat.

### **Slutsats och slutord :**

För att koppla tillbaka till frågeställningen *“Hur har covid-19 pandemin påverkat det svenska folkets förtroende för staten och statliga myndigheter?”* går det att konstatera utifrån litteraturanalysen, kodningen av materialet och analysen av texterna, att 3 av texterna menar att svenskarnas förtroende gentemot statliga myndigheter har ökat med pandemin. Undersökningar menar “i det stora hela” att detta beror på att den svenska befolkningen har samlats bakom de rekommendationer som Folkhälsomyndigheten har utformat. Detta kan liknas vid samma effekt som “Rally behind the flag” effekten som nämnts vid fler tillfällen under denna undersökning. 2 av texterna menar att det svenska förtroendet gentemot statliga institutioner har försämrats med covid pandemin. Undersökningarna som påstår detta, menar sammanfattat att Folkhälsomyndighetens liberala agerande resulterade i en minskning av tilliten till statliga myndigheters framtida krishantering. Det är inte möjligt att bekräfta att hypotesen *“Hanteringen av covid-19 har resulterat i ett högre förtroende för myndigheter”*.

Detta , då 2 texter menar att utvecklingen har varit den motsatta. Därutöver visas det belägg i 3 texter att allmänhetens förtroende för statliga myndigheter under coronapandemin sjönk i Sverige.

För framtida forskning rekommenderas det att en annan metod används för ett tydligare resultat.

#### **4 Begrepp:**

Under detta avsnitt kommer ett förtydligande av begrepp som dyker upp frekvent i denna uppsatsen med en begreppslista:

***Folkhälsomyndigheten**= Folkhälsomyndigheten är den svenska statliga myndigheten som har ett nationellt ansvar för landets hälsofrågor. Myndigheten jobbar i syfte att bevara god folkhälsa och att skydda befolkningen från sjukdomar samt informera/ upplysa befolkningen kring sjukdomar och andra smittohot.*

***Allmänheten**= Allmänheten refererar till den allmänna befolkningen. Ett lands befolkning, medborgare, invånare.*

***Statliga myndigheter**= Myndigheter som har fått delegerad makt inom ett område. Statliga myndigheter i denna uppsatsen refererar till den statliga myndigheten Folkhälsomyndigheten*

**Statliga Institutioner**= *Statliga institutioner används som en synonym till statliga myndigheter*

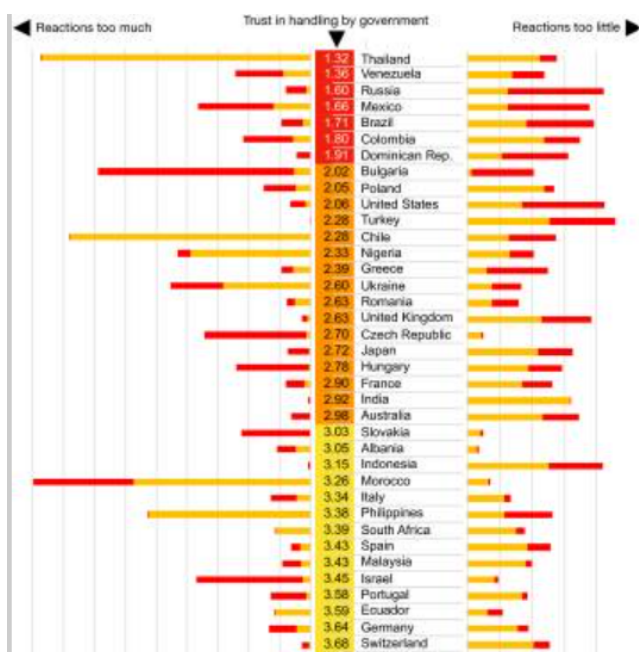
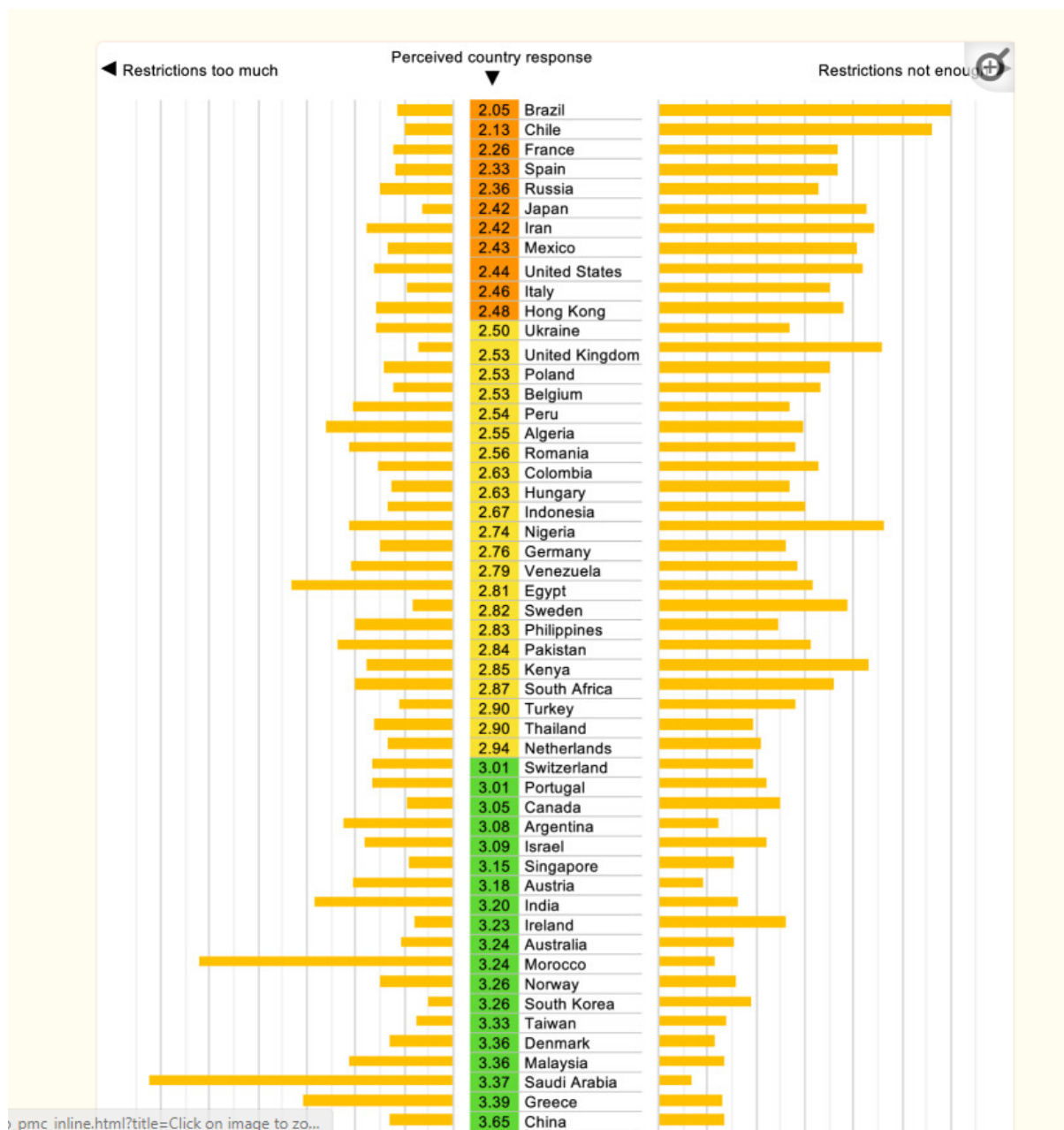
**Legitimitet**=*Ett sorts socialt godkännande eller acceptans som en institution, regering eller handling erhåller av invånare eller befolkning.*

**Pandemi**= *En globalt utbredd sjukdom som påverkar en stor del av världens befolkning. Termen används för att beskriva en epidemi som sprider sig globalt över hela världen.*

## **Bilagor**

FIGUR. 1 -Rieger MO, Wang M. Trust in Government Actions During the COVID-19 Crisis. Soc Indic Res. 2022;159(3):967-989. doi: 10.1007/s11205-021-02772-x. Epub 2021 Aug 24. PMID: 34456450; PMCID: PMC8383026.

[Trust in Government Actions During the COVID-19 Crisis - PMC \(nih.gov\)](#)



Figur 2) -Rieger MO, Wang M. Trust in Government Actions During the COVID-19 Crisis. Soc Indic Res. 2022;159(3):967-989. doi: 10.1007/s11205-021-02772-x. Epub 2021 Aug 24. PMID: 34456450; PMCID: PMC8383026.

[Trust in Government Actions During the COVID-19 Crisis - PMC \(nih.gov\)](#)



**Tabell 4 Förtroende för framtida civil beredskap, hösten 2021 (procent)**

Aktör	Kraftigt försvagat förtroende	Försvagat förtroende	Varken försvagat eller förstärkt förtroende	Förstärkt förtroende	Kraftigt förstärkt förtroende	Balansmätt
Medborgare	8	22	52	17	1	-12
Civilsamhälle	3	10	58	27	3	+17
Näringsliv	3	12	61	22	2	+10
Kommun	5	17	50	24	4	+6
Region	6	15	41	31	7	+17
Länsstyrelse	6	13	55	21	5	+7
Försvarsmakten	4	9	61	22	5	+14
Staten	11	17	38	27	6	+5
EU	8	14	53	21	4	+3

**Kommentar:** Frågan löd 'Hur har följande aktörers agerande i samband med coronapandemin påverkat ditt förtroende för svensk civil beredskap inför en allvarlig kris eller ett krig?' Andelen i procent av de svarande som angett att de har kraftigt försvagat, försvagat, varken försvagat eller förstärkt, förstärkt eller kraftigt förstärkt förtroende för den framtida civila beredskapen efter hanteringen av pandemin. Antal svarande varierar mellan 1 090–1 358.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2021.

**Tabell 3 Förtroende för olika aktörers pandemihantering över tid (balansmätt)**

	Vår 2020	Höst 2021	Differens	Varken lågt/högt förtroende vår 2020	Varken lågt/högt förtroende höst 2021	Differens
Medborgare	-3	-2	+1	48	45	-3
Civilsamhälle	+39	+37	-3	42	42	+0
Näringsliv	+12	+28	+16	48	44	-5
Kommun	+22	+37	+15	41	35	-6
Region	+44	+52	+8	29	24	-5
Länsstyrelse	+26	+37	+11	49	37	-12
Försvarsmakten	+33	+36	+3	45	42	-3
Staten	+47	+36	-11	27	28	+0
EU	+10	+27	+17	45	40	-5

**Kommentar:** Frågan löd 'Hur stort förtroende har du för följande aktörers hantering av coronapandemin?'. Balansmätt mellan andelen svarande som angett mycket högt/högt förtroende och andelen som angett lågt/mycket lågt förtroende för aktörers hantering av pandemin våren 2020 respektive hösten 2021. 2020 års siffror för varken lågt eller högt förtroende innefattar även de som svarat 'vet ej'. Antal svarande 2020 var 2 546 och antal svarande 2021 var 1 105–1 476.

**Källor:** SOM-undersökningen om coronaviruset 2020, den nationella SOM-undersökningen 2021.

**figur 3 och figur. 4** -Bengtsson, Rikard & Brommesson, Douglas (2022). Allmänhetens förtroende för pandemihantering och framtida civil beredskap. I Ulrika Andersson, Henrik Oscarsson, Björn Rönnerstrand & Nora Theorin (red) Du sköra nya värld. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet

## *källor*

- Bengtsson, Rikard & Brommesson, Douglas (2022). Allmänhetens förtroende för pandemihantering och framtida civil beredskap. I Ulrika Andersson, Henrik Oscarsson, Björn Rönnerstrand & Nora Theorin (red) Du sköra nya värld. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet  
[Du sköra nya värld \(diva-portal.org\)](https://www.diva-portal.org/)
- Dahl, Robert A., 2021/1998. On Democracy. New Haven, CT: Yale University Press s.35-37
- E Karlsson, P Nilsen, I Seing, K Vrangbæk, J Wassar Kirk, T Kallelose, Political trust in the handling of the COVID-19 pandemic – A survey in Denmark and Sweden, European Journal of Public Health, Volume 33, Issue Supplement\_2, October 2023, ckad160.1639,  
[https://academic.oup.com/eurpub/article/33/Supplement\\_2/ckad160.1639/7327590](https://academic.oup.com/eurpub/article/33/Supplement_2/ckad160.1639/7327590) b  
Strategi för en stark demokrati: främja förankra, försvara, Regeringskansliet, 2023  
[Strategi för en stark demokrati– främja, förankra, försvara \(regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/)
- ESAIASSON, P., SOHLBERG, J., GHERSETTI, M. and JOHANSSON, B. (2021), How the coronavirus crisis affects citizen trust in institutions and in unknown others: Evidence from 'the Swedish experiment'. European Journal of Political Research, 60: 748-760. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12419>
- Feinstein, Yuval, Rally 'round the Flag: The Search for National Honor and Respect in Times of Crisis (2022; online edn, Oxford Academic, 23 June 2022),  
[The Puzzling Rally-round-the-Flag Phenomenon | Rally 'round the Flag: The Search for National Honor and Respect in Times of Crisis | Oxford Academic \(oup.com\)](https://academic.oup.com/oxjap/article/23/1/1/6588888)
- Gozgor, G. Global Evidence on the Determinants of Public Trust in Governments during the COVID-19. Applied Research Quality Life 17, 559–578 (2022). <https://doi.org/10.1007/s11482-020-09902-6>
- Helsingen, L.M., Refsum, E., Gjøstein, D.K. et al. The COVID-19 pandemic in Norway and Sweden – threats, trust, and impact on daily life: a comparative survey. BMC Public Health 20, 1597 (2020).  
<https://doi.org/10.1186/s12889-020-09615-3>  
[The COVID-19 pandemic in Norway and Sweden – threats, trust, and impact on daily life: a comparative survey | BMC Public Health | Full Text \(biomedcentral.com\)](https://www.biomedcentral.com/10.1186/s12889-020-09615-3)
- Julie Hassing Nielsen & Johannes Lindvall (2021) Trust in government in Sweden and Denmark during the COVID-19 epidemic, West European Politics, 44:5-6, 1180-1204, DOI: [10.1080/01402382.2021.1909964](https://doi.org/10.1080/01402382.2021.1909964)  
[Full article: Trust in government in Sweden and Denmark during the COVID-19 epidemic \(tandfonline.com\)](https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01402382.2021.1909964)
- Nordin, Svante; 2017; Det politiska tänkandets historia; fjärde upplagan, Lund: studentlitteratur
- Oran DP, Topol EJ. The Proportion of SARS-CoV-2 Infections That Are Asymptomatic : A Systematic Review. Ann Intern Med. 2021 May; 174(5):655-662. doi: 10.7326/M20-6976. Epub 2021 Jan 22. PMID: 33481642; PMCID: PMC7839426. [The Proportion of SARS-CoV-2 Infections That Are Asymptomatic - PMC \(nih.gov\)](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33481642/)

-Rieger MO, Wang M. Trust in Government Actions During the COVID-19 Crisis. Soc Indic Res. 2022;159(3):967-989. doi: 10.1007/s11205-021-02772-x. Epub 2021 Aug 24. PMID: 34456450; PMCID: PMC8383026.

[Trust in Government Actions During the COVID-19 Crisis - PMC \(nih.gov\)](#)

Sibley CG, Greaves LM, Satherley N, Wilson MS, Overall NC, Lee CHJ, Milojev P, Bulbulia J, Osborne D, Milfont TL, Houkamau CA, Duck IM, Vickers-Jones R, Barlow FK. Effects of the COVID-19 pandemic and nationwide lockdown on trust, attitudes toward government, and well-being. Am Psychol. 2020 Jul-Aug;75(5):618-630. doi: 10.1037/amp0000662. Epub 2020 Jun 4. PMID: 32496074.

World Health Organisation, "coronavirus disease", 2023, hämtad 2023.1/2  
[Coronavirus disease \(COVID-19\) \(who.int\)](#)